

Nr 343.

Av herr **Heiding m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område.

I proposition nr 216 har Kungl. Maj:t begärt, att riksdagen på tilläggsstat måtte bevilja ett reservationsanslag av 66 milj. kronor för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Vad departementschefen föreslår angående godkännande av den uppgörelse, som i september träffades om pris-sättningen på jordbrukets produkter, kunna vi godtaga. Beträffande konsekvenserna av devalveringen för priserna på vissa av jordbrukets förnödenheter anse vi oss däremot böra kräva ett förtydligande av vad departementschefen anfört.

Från jordbrukets sida har man godtagit devalveringen av den svenska kronan under förutsättning att jordbruket får kompensation för ökade kostnader för kraftfoder, handelsgödsel, bensin och oljor samt importerade maskiner och reservdelar. Man har utgått från att ersättning i full utsträckning skall lämnas redan innevarande produktionsår. De höjda kostnaderna böra sålunda inräknas i inkomst- och kostnadskalkylen för 1949/50 och icke först i nästa års kalkyl. Om så sker, kommer jordbruket ett år i efterhand, vilket ur rättvisesynpunkt icke är rimligt.

Vad denna fråga beträffar framgår det icke klart av propositionen vad departementschefen syftar till. Han uttalar: »Devalveringen kommer emellertid att öka medelsbehovet för prisutjämningsverksamheten beträffande jordbruksförnödenheter. Beträffande det sätt, på vilket detta medelsbehov bör tillgodoses, må framhållas att den genom clearingkassan för konstgödsel m. m. bedrivna verksamheten är fullt likartad med den verksamhet, som bedrivs med anlitanande av anslagen till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Det synes därför rimligt, att nämnda anslag även skola i mån av tillgång få tagas i anspråk för täckande av förluster å ifrågasvarande clearingverksamhet.» Detta uttalande förtydligade departementschefen på särskild fråga under remissdebatten därhän, att han förklarade att jordbruket skulle få ersättning för på grund av devalveringen ökade kostnader för kraftfoder och handelsgödsel.

Det är emellertid givet, att jordbruket bör erhålla kompensation även för de stegrade utgifter för bensin och oljor samt importerade maskiner och reservdelar, som bero på devalveringen. Importen av traktorer, maskiner och andra jordbruksredskap uppgick under 1948 enligt preliminära

uppgifter till 55 milj. kr., varav drygt 18 milj. kr. belöpte sig på USA. Om importen av jordbruksmaskiner förblir lika stor, kommer densamma att fördyras med omkring 8 milj. kr. Därtill torde man få räkna med viss prisstegring på maskiner även i länder, som devalverat sin valuta i samma utsträckning som det engelska pundet. Hur stor prisstegringen blir, kan dock icke för närvarande med större säkerhet fastställas, men en ökning med 10 procent synes icke orimlig. Beträffande bensin, brännolja och smörjolja har en prisstegring redan ägt rum med 3 öre för bensin, med 2¹/₂ öre för fotogen och 2 öre för brännolja, varjämte smörjoljorna torde höjas med bortåt 20 procent. Utgår man från den förbrukning man räknat med i 1949/50 års kalkyl, kan kostnadsökningen för drivmedel uppskattas till minst 5 milj. kr.

De utgiftsökningar jordbruket får vidkännas genom den av devalveringen förorsakade prisstegringen bli sålunda av betydande storleksordning. Något reellt skäl att uppskjuta gottgörelsen för inträdda prisstegringar för här nämnda slag av förnödenheter finnes icke. Kungl. Maj:t bör därför erhålla bemyndigande att ersätta jordbruket för de av devalveringen orsakade prisstegringarna på bensin och olja samt maskiner och reservdelar.

Med stöd av det anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 216 måtte besluta giva Kungl. Maj:t bemyndigande att ersätta jordbruket för de av devalveringen orsakade kostnadsstegringarna på jordbruksförnödenheter.

Stockholm den 4 november 1949.

Arthur Heiding.

C. P. V. Gränebo.

Ivar Nilzon.

Gunnar Lodenius.

Gust. E. Andersson.

B. A. Nilsson.
